

Posudek diplomové práce podané na ETF-UK 2015/2016 v Praze

Autor práce: Jan Hrudka:

Konfesně neutrální stát jako důsledek správně pochopené sekularizace.

Občanská společnost pohledem Boženy Komárkové

Autor posudku: Pavel Keřkovský, Dr.

V Praze 22.1.2016

Autor diplomovou práci rozčlenil do tří kapitol, s jednou podkapitolou (podkapitola je paginována mylně – začátek podkapitoly nutno hledat na straně 21), s úvodem a závěrem (ten není v seznamu obsahu, ale existuje – viz str. 76).

Po úvodu následuje první kapitola, která se týká obecné charakteristiky luterské a kalvinistické reformace. Podkapitola pojednává o raných a pozdějších Calvinových názorech o státu a církvi, jedinci a úloze práva. Autor vysvětluje posun, ke kterému u Calvina došlo. Argumentuje edicí z roku 1536. Doklady pro posun Calvinovy interpretace dohledává v díle historika práva J. Witte, Jr., Na některých stránkách by se slušelo připsat odkazy do Witte, o co tedy autor práce svá tvrzení opírá.

Druhá kapitola se týká T.G. Masaryka a jeho pohledu na stát – svou analýzu autor opírá o literaturu primární a místy též o sekundární, a zdařile vysvětluje Masarykovo chápání teorie dějinného vývoje státu od teokracie k demokracii, i jeho upřednostňování demokracie před monarchií. Správně zdůrazňuje Masarykovo teistické podloží demokracie a jeho přesvědčení o nutnosti pěstovat humanismus na základě evangelijního dvojpříkázání lásky.

Třetí kapitola se týká pojetí státu a církve u Boženy Komárkové, která užívá terminologie kalvinistické i masarykovské (např. termín teokracie užívá výhradně pro označení „nadsociální odpovědnosti“, s.65, jak správně připomíná autor, na rozdíl od dnešního běžného porozumění tomuto termínu, třeba žurnalisty.

Cíl práce – sekularizace viděná jako ambivalentní jev a proto i jako kladný kulturní fenomén – se autorovi práce naplňuje v aktivitě Boženy Komárkové, která kladné rysy sekularizace zahrnuje do svých prací z let padesátých a šedesátých (Dvojí zákon a Zásady ČCE), autor snad ještě mohl víc nahlédnout do let 70. zejm. do *Difficile est – ale to může* učinit u obhajoby. Nicméně daná problematika sekularizace je systematicky řešena nejvíce v článcích ze šedesátých let a v Zásadách ČCE, a tyto práce autor zhodnotil. Výklad tématu došel ke svému cíli, a řekl bych, že celkem zdařilým způsobem. Teprve sekularizací a tedy odposvátněním státu i církvi (náboženských společností) tyto instituce získávají možnost sloužit správným způsobem lidské společnosti. Při obhajobě by měl autor více připomenout, že jde o globální a mezináboženskou záležitost, z níž on připomněl jen zlomek, a která je přijímána i jinými náboženstvími a kulturami (Chicago 1993 – Parlamentem náboženství světa, viz Hans Küng) (Autor správně na s. 25. upozorňuje na Calvinovo respektování důstojnosti Saracénů, Turků, protestantů a katolíků a též židů, což kdekterý teolog v 16. století neuměl, s odkazem do Instituce. Správně upozorňuje na přiznání subjektivních náboženských práv s. 17 – svoboda vyznání, vyučování, právo na vlastní bohoslužby a svéprávnost, nahlédnutím do díla Bezy by autor zjistil, že ten již hovoří o nezcizitelných právech, stejně jako ústava státu Massachusetts z roku 1648, sto třicet let před Virginskou a stočtyřicet let před francouzským osvícenstvím, kterému mnozí přiznávají prvenství.

Radan Hain, autor uvedený v seznamu literatury, se dostal ke slovu jen nepřímo, a to na místě, na němž autor práce hovoří o přesvědčení Masaryka, že vývoje státu spěje od teokracie k demokracii s teistickými důrazy. Masaryk ve Světové revoluci odkazuje na zdroj této teze: Tocqueville (Svět.rev.1925, s.555); podobně Hain věnuje Masarykovi a Tocquevillovi celou kapitolku (anebo jsem četl nepozorně a autorova odkazu na jiném místě jsem se nevšiml). Také u „vysoké zdi“ s.38 by autor mohl naznačit, že jde o teorii křtěneckou-anabaptistickou – Rogera Williamse – ze 17. století – ale to je maličkost. Na s.

28-29 by se slušelo doplnit odkazy do reprodukováného textu – ale to je také věc formální, protože věcně to souhlasí, a autor se přiznává průběžně ke svému zdroji, kterého důkladně využívá. Autor však neměl příliš na vybranou, protože většina teologů se k této problematice vyjadřuje příliš spoře. Nicméně sekundární literatury mohlo být o trochu více. Práci doporučuji k obhajobě, a s ohledem na některé technické nedostatky, z nichž některé jsem popsal výše, ji hodnotím jako slabší velmi dobrou, tedy velmi dobrou až dobrou.

Keitel